

Nro 46.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Decembernek 6-dik napján 1793.
esztendőben.*

Északi Amerika:

Az északi Amerikai közönséges társaságnak leg szebb, leg népesebb, és leg virágzóbb városa *Filadelfia*, eggy ottan uralkodó ragadó nyavalya által, mellyet sárga hideg lelésnek neveznek, tsak nem egészlen el pusztatott. Napjában 150, sőt 200 embert is meg ölt ez a' gonoliz métely, melly közönségesen hideg borzadással, fő, és hát gerend fájással kezdődött, annakutána egész teste meg sárgúlt a' betegnek, elméjében meg bódúlt, 's harmad napra meg holt. A' tehetős lakosok, többnire mind oda hagyták honyyaikat, 's másuvá mentek lakni. A' férfiak meg

hólt feleségeiken, ezek el vesztett férjeiken siránkoznak. Sok familiák egészen ki hóltak, 's házaik üresen maradván bé lizegeztettek. A' ki még reggel egészséges vólt, 's fenn járt, már este nem ágyában, hanem édes anyjának a' földnek gyomrában nyugodott. Allig lehet az úttzákon egy 's két embert látni, azok is feleségeiknek, gyermekeiknek, rokonaiknak, avagy szomszédjaiknak lelketlen testeiket vizzik talyigákon a' temető helyre. Octob. elein egy 18 éftendős ifjú ember vitetett ki a' temető kertbe, semmi érzékenység és lélek nem tapasztaltatván testében; azonban, midőn koporsója a' sírbe le botsátatott vólna, fel ébrett, 's koporsójának fedelét fel ütven, fel ült, ki ment a' sírból, 's honnyába vissza tért. Eggy másik, midőn már le botsátatott vólna a' sírba, akkor kezdett zörgeni és kiáltozni. Ez is visszá vitetett házához. Ki tudja, hány száz nem temetett már így fél hóltan el, mihelyt nem pihog a' beteg, mingyárt ágyastól égyütt, egy 4 szál deszkából imigy amúgy öfzve lizegeztetett koporsóba vettek, 's egy két óra múlván ki vitetik a' temetőre, akár gazdag, akár szegény lett légyen az. Hasonló nyavalya kezdett újj *Éborakumban* is (*New York*) uralkodni, sőt még az ottan tartózkodó Angliai hajókon is. A' mint iratik, épen az a' ragadó nyavalya ez, melly a' múlt nyáron felettébb nagy pusztitást okozott napnyúgói Indiában, 's közönségesen a' rofíz kallé ital tétetik okául.

Lengyel Ország.

A' *Grodnoi* közönséges gyűllésben azt végzették múlt hólnapnak 6-dik napján a' Lengyel Karok és Rendek. — 1. Hogy az Országnek határain fekvő seregeknek kórmányozói, egygy Frantziát se bortsássanak bé az Országba, a' ki nek elegendő tanúbizonyosság levele nem lejend. — 2. Hogy minden tsapongó Frantzia, hogyha tanúbizonyosság levelet nem mutathat, fogattasson

meg. — 3. Hogy minden Lengyel Országban lakó Frantzia esküvéssel kötelezze magát, a' most Frantzia Országban uralkodó principiumoknak meg vetésekre, és XVII Lajos törvényes királyságának meg ismérésére. A' ki ezen parantsólatnak nem engedelmeskedik, üzetessen ki az Országhól, a' ki jövendőben által hájja azt, minden jólzága vetessen kótyavetyére, maga pedig vitetessen az Ország határjair. — 4. Hogy semmi féle rangú és méltóságú ember 6000 forint büntetés alatt semmiféle Frantzia könyveket, *Journálok*at és újságokat ne mérészeliyen olvasni.

Novemb. 5 dik napján tartatott közönséges gyűllésben, minden titkos 's nyilván való végzései a' *Targovitzi* Conföderatiónak semmivé tettek, és a' kik meg fosztattak örökségeiktől, minden per nélkül vífiza helyheztek azokba.

A' Lengyel korona alatt meg maradott tartományokban, mindenütt szabad vallásbeli gyakorlás engedtetett a' Protestánsoknak.

Hollándia.

Minekutánna a' Hollándiai helytartó Fejedelem, a' hadi dolgokra ügyelő Tanátsnak eleibe terjesztette volna, a' jövő esztendei táborozásnak folytatására, és a' közönséges Társaság flottájának illendőképen lejendő fel készítetésére szükséges költséget, tudtára adatott a' Fejedelemnek akarattya a' Rendeknek, mellyet ezek a' közönséges társaságnak fundamentos törvénye szerént, minden tartományoknak meg küldötték, várván azoknak érteimeket, és adandó költségeiket. — Múlt hólnapnak közepe táján, *Bood Vice* Admirál, a' ki t. i. a' *Zelándiai* vizekben kormányozott egy *Escadrét*, az az, egy eggnéhány hadakozó hajóból álló flottátskát, történetből a' tengerbe esett 's oda holt, kinek, mint igen ta-

núlt és alkalmas tengeri tisztnek halála sokakban nagy érzékenységet okozott.

Olasz Ország.

Közelebb múlt hólnapnak végén azt trombitálta ki az *új Magyar Kurir* a' két Magyar Hazában, hogy a' *Génuai* köz társaság is bé állott a' Frantzia nemzet ellen köz erővel hadakozó Európai hatalmasságoknak társaságokba; most pedig ellenkező újságot vífzen Erd. Olvasóinak. — Minthogy mind az elsőbbit, mind a' mostanit, más újság íróknak táskájokból szedte ki, valamint az elsőbbit, úgy ennek igazságáért sem áll jól. Magából *Génuából* jött magános levelek azt adják tudtunkra, hogy a' kormányozó Izék, a' vagy *Génuai* Tanáts hofzias égyütt való tanátskozása után arra határozta meg magát, hogy valamint eddig, úgy ennekutánna is szoros neutralitást fog tartani, 's attól egygy Európai Fejedelmnek fenyegetődzései által sem engedi magát el tántoritatni. Tudtára adatván e' dolog az ottan tartózkodó Britanniai ministernek, leg ottan parantsolatot küldött, nemtsak az Anglus, hanem a' Nápolyi hajókhöz is, hogy minden halasztás nélkül mennyenek ki a' *Génuai* ki kötő helyből. Véghez is vitték parantsolattyát, 's mingyárt *Spezziába*, ugyantsak a' nevezett köz társaság kintsiny, de igen erős városának ki kötő helyébe vonták magokat, holott 5000 főből álló, *Tulonba* rendeltetett Nápolyi sereg várakozott reájok. — Néhány napokkal az után egy sebes kurir hajó ment a' Britanniai ministerhez, a' ki is a' néki küldetett instructiót tudtára adta a' *Génuai* Tanátsnak, hozzá tévén ezt is, hogyha 24 órák alatt kivánt választ nem fogna' adni a' izövettséges Fejedelmeknek, semmiféle eleség nem fog a' ki kötő helybe bé botsátatni. Következett napon gyűlést tartván a' Tanáts előbbi fel tételében alhatatosan meg maradt, 's minden kereskedő hajóknak tudtára adatta, hogy a' *Génuai* ki kötő

hely bé vagyon zárva, és így ki ki ahhoz tartsa magát. Eggyfersmind parantsolatot küldött ki tartományaiába, hogy nemtsak 5000 főből álló hadi seregei; hanem a' lakosok is fegyvert fogván, indúllyanak a' respublica határjainak őrizetekre, 's védelmezésekre.

Múlt hólnapnak 12 dik napján közönséges Exequiák tartattak, az az misék mondattak *Rómában* a' Sz. Lajos templomában, néhai XVI Lajos Frantzia király lelkének nyúgodalmáért. A' templomnak külső tekintete egézielen fekete posztóval vólt bé vonva, a' fő ajtó felibe a' királyi tziemer fel függesztetve, a' két oldal ajtók felibe pedig külömb külömb féle felül irások ragasztatva. A' templomnak belső része hasonlóképen ezüstel és arannyal mesterségesen fel ékesitetett fekete posztóval vólt bé terítve, a' templomnak közepén készitetett mausoleumnak, avagy királyi temető helynek tetejére, eggy zöld porfir kőből tsinált *Urna*, az az, hamvat magában tartó edény vólt tétetve XVI Lajosnak képével eggyütt, mellyen ez a' körül irás olvastatott: *Ludovicus XVI-us Galliarum Rex Christianissimus*, az az, *XVI Lajos Frantzia Országának leg keresztényebb királlya*. — Ezen pompás isteni tiszteleten 10 Kárdinalok jelentenek meg, ezek között vólt *Bernis* Kárdinal Püspök, Frantzia Országának protectora is, ő éneklette el a' sz. misét is, mellyen a' Frantzia herczeg asszonyokon kívül, minden Európai követek, és *Római* nemesség jeien vóltanak. Az után harmad nappal, u. m. Novemb. 15-dikén hasonló áhétatosság tartatott néhai *Mária Antonia* Frantzia királyné lelkének nyúgodalmáért.

A' Mász zürzavaros mezejéről.

Manheimből, a' Palatinátusi választó Fejedelemnek lakó városából jött magános levelek tzerént, a' *Biponti* vidékeken állott Prussus seregek *Lautern* felé vonták magokat, de nem a' Frantziák.

tól való félelem miatt; hanem inkább azért, hogy a' hegyek között lévő útakat, melyeken amazok *Landau*-nak segítségére menettek volna, el foglalhassak. — *Frankfurtban* Novemb. 26 ik napján költ levelekből olvassuk, hogy a' *Brunsvigiai* hertzeg az előtt való harmad nappal egéjzen olzve törte a' Frantziákat *Pirmazens* mellett a' *Biponti* hertzogségben, és hogy közzülök 4000 embert le vágott, 1600 el fogott, 40 ágyújokat el nyerte, a' többit pedig egéjzen ki üzte a' *Biponti* hertzogségből.

Más hasonló foglalatú, *Türkheimban* 24-dik Novemb. költ levél érkeze hozzánk, melyből azt olvassuk, hogy a' *Brunsvigiai* uralkodó hertzeg, *Kalkreuth*, és *Kalkstein* Prussus Generálok, *Pirmazens* és *Lauter*, *Cassel* és *Bipontum* közt keményen meg verték a' Frantziákat; 4000 embernél több maradt a' tsata piatzon, 's min.egygy 10 ezer esett sebbe. Az elsobbek közt vót a' kórnányozó Frantzia Generál *Landremont* is. A' Prussusok közzül, a' mint iratik, 600 embernél több el nem esett. Mivel a' roffz utak miatt el nem vihették a' Frantziák ágyúikat; többire mind el nyerték töllök a' győzedelmesek.

Karlsruhéból az adatik tudunkra, hogy múlt hólnapnak vége tájján gyakorta való viaskodások történtek az égyyesült Német és Frantzia seregek közt. — Ugyan onnan iratik, hogy a' vellekedő kakasoknak számkok *Vansenau*, *Buschweiler*, és *Brumpt* körül az bata'lioo gyalogsággal, 's 6 regiment lovassággal szaporodott volna. Ezek és a' Német seregek között gyakorta nagy vérontás vót a' múlt napokon. Amazok bizván sokságokban, sok helyeken meg támadták, 's egy kevesé vízfzi is nyomták az égyyesült seregeket; hanem a' mint iratik, meg is fizették vakmerőségeknök az árát. Gróf *Wurmser* tettejvén erőtelenségéi, egy keveset vízfzta vomta magát, hanem az előre ki nézett alkalmas tsata piatzra tsalognván ökemeket, elől hátúl meg támadta, és a' miút iratik, 10 ezret aprított le közzülök.

E' mostan folyó hólnapnak 4-dik napján a' Fels. hadi Cancellaria által ki adatott, és a' *Bátsi* udvari újság író leveleiben közönségesse tétett hadi történetek, múlt hólnapnak 19-ik napjától fogva 28-dikig, ezek vóltanak.

1. *Hahn* G. Májor brigadája Novemb. 20-dikán tsak nem egész nap tsatázott a' Frantziákkal, 's eggy-néhány embert el is vesztett. Este felé nagyobb erővel ment ellene az ellenség, és néhány lovas ágyúkkal által jött a' *Soor* vizén, mellyel bé következőn az éjjel semmit sem gondolt *Wurmser* lovas hadi vezér. Következett napon reggel egész hadi seregét ki állította ellene, 's *Ott* Leopold fő hertzeg huszár regementének Obesterére bizta az előmenő sereget, a' melly két batallion gyalogságból, és a' nevezett regementnek 3 osztályából állott. Noha a' sűrű köd miatt allig lehetett 20 lépésnire látni: még is mind azáltal olly bölts rendeléseket tett a' nevezett Obester, a' minémüeket lehetett eggy olly hadi mestérségben jártas, és sok szerentsés történetek által meg koronáztatott fő tisztől. Leg elsőben is tehát *Tiszár* fő hadnagyot eggy-néhány huszárokkal ki küldvén, a' Frantzia külső őrállókat vissza verette, annakutánna maga eiébb menvén, a' *Brunpt* mellett nagy számmal ölvözve gyült ellenséget jól infézett ágyúi által lövöldöztetni kezdette, 's végtére 2 bataliomot küldött a' városban feküdt Frantziák ellen, mellyek, semmit nem gondolván kártátsáinak kemény tüzével, bajonétákkal mentek rajtok, 's szerentsésen ki is üték őket a' városból, holott eggy ágyút, és eggy munitiószekeret nyertenek.

Illyenképen kéntelenítettek a' Frantziák a' *Soor* vizén által menni, és noha eggy-néhány ízben ismét által akartak jönni; mindazáltal mindenkor vissza verettek *Ketskés* kapitány vezérése alatt, a' nevezett folyó víz partján állott Gróf Gyúlai Magyar regementéből való 4 compánia által.

E' dolognak szerentsés ki menetelét ámbár az alatta lévő fő tiszteknek, 's nevezetesen *Wallis Olivier* regementeheli fő Strázsamesternek *Arwaldnak*, és az első Oláh regement Obestlájtinántjának *Stojanichnak* tulajdoníttya *Ott* Obester, nem engedvént a' vele ízületett szemérem, tulajdon érdemeivel való ditsekedést: meg valyla mindazáltal Gr. *Wurmser*, hogy azt leg inkább *Ott* Obester alkalmas voltának, meszfe látóságának, és itten is előre tett bölis rendelkezéinek kelletik köszönni. Részünkről mind öszve 14 ember maradt a' tsata piatzon, 's ezek közt a' fellyebb nevezett *Arwald* fő Strázsamester. Sebbe estenek 7 tisztel égyütt 160 köz emberek. — Az ellenségnek veszteségét a' nagy köd miatt nem lehetett meg határozni; annyi mindazáltal esett értésünkre, hogy ők sokkal többet veltettek el, mint mi.

Ugyan azon nap, azon idő tájban támadta meg B. *Splényi* F. M. Lájtinánt is a' *Geidersheim* nevű helységben feküdt Frantziákat *Muck* vasas regementyének egy' osztályával, és *Schröder* gyalog regementyének egy batallionnyával. Még nem is közelített jól az említett faluhoz a' mi gyalogságunk, mikor már az ellenség onnan el futott, hanem kevés idővel az után néhány ágyúkkal ismét vissza tért, 's keményen tüzeit B. *Splényi* seregeire. Noha két ízben is meg némittattak ágyúit, 's kéttzer, sőt többször is vissza verettek önanon magok is; még is mindazáltal egynéhányszor meg újították a' tsatát, míg osztán végtére ki nem járhatván ágyúinknak hevét, elébb állottak, még pedig nem kevés veszteséggel. A' B. *Splényi* seregeiből égyvetlen egy ember sem holt meg, a' sebbe esteknek számok is 9-nél többre nem ment.

A' fellyebb nevezett napnak viradtakor *Waldeck* herczeg is meg támadta a' *Wayersheim* nevű faluban feküdt számos Frantziákat, nem maga személyében, hanem *Hahn* Gen. Májor által. Ez a' nagy tapasztalású vezér, a' reá bízott *Ferdi-*

nád fő hertzeg Magyar, és *Rohán* batallionnyai-
ból, egynéhány szabad akaratú hátor vitézeket
ki válaítzatott, 's azokat küldötte elsőben is el-
lenek, a' kik olly sebességgel mentenek előre,
hogy tsak akkor vették magokat észre a' Franziák,
mikor már a' falú alatt voltak a' zsiros Izájú Ma-
gyarok, 's éggfzeribe hátat is vetettek. Hanem
mások érkezvén segítségekre, ismét vífza tér-
tek, és mind nagyobb, mind apróbb fegyverből
erössen tüzeltek a' nevezett falúra. Dél után 3
óra tájban ismét egynéhány százból álló gyalog-
ság és lovasság menvén segítségekre, mind elől,
mind két oldalról szorongatták, sőt vífza is
nyomták a' nevezett faluba bé ment vitézeinket,
melly dolog tudtára adatván *Haar* G. Májornak,
ismét egy batallion magyarságot küldött ama-
zok után, 's ugyan ezek által, által is üzette a'
Frantziákat a' *Soor* vizen. Ezen tsatában 4 Ma-
gyar vitéz áldozta fel életét *Ferdinánd* fő hertzeg
regementéből, 37 sebessitetett meg. Ezek t. i.,
a sebhe estek között vóltanak *Robert* fő hadnagy,
és *Róth*, 's *Gonzól* all hadnagyok. Az itten vólt
S. éxely huszárok közzül három ember sebessite-
tett meg,

Az eddig elő beszélt hadi történetekhez
járul még az is, hogy Gróf *Klénu*, és *Gyulai*
Oberstlájtnántok *Pfaffenhofen* felé ki küldettek
az ellenségnek meg kémlelésére. A' Gr. *Klénu*
védelmére rendeltetett Erdödi huszár regementé-
ből való fő Strázsamester *B. Szörényi* a' *Mötter*
vizen által menvén, 30 Fr. vadász katonákra akadt
Buschweiler mellett, a' kiket 15 huszárai által
éggfzeribe meg futamtatott, és sátorrai 's tsiz-
makkal meg rakott szekereket el vette. Gr. *Esz-*
terházi *Leopold* fő hertzeg regementének fő Strá-
zsamestere, azon regementből egy escadronnal,
és a' *Gyulai* szabad seregének egy osztályával
Davendorf nevű helység felé küldettelvén, *Überach*
mellett állott Fr. őrizeteket meg támadta, 2 em-
ber közzülök le vágott, égyet el fogott, és mind
ő, mind a' fellyebb nevezett Oberstlájtnántok,

végben vivén a' rcájok bizatott dolgot, előbbőta-nyájokra vissza tértek.

Következett napon u. m. Novemb. 22-ik napján 8 batallion gyalogságból, 100 gyalog vadászokból, négy regiment lovas vadászokból, mintegy 300 *Párisi* huszárokból álló Frantziáság, 17 ágyúkkal támadta meg *Kihlsteten* mellett állott őrállóinkat, és a' mint képzelní lehet, nagy lévén erejek, vissza is nyomták azokat. Epen e' történt *Herlsheim* mellett is. Fülében menvén e' dolog Gr. *Lichtenberg* G. Májornak, egy granatéros osztálllyal, egy ágyúval, és *Waldeck* dragonyos regimentének égyyik szárnyával segítségkre ment vissza nyomtatott vitézeinknek, 's vellek öszve kaptolván magát, tsak hamar visszla nyomta az ellenséget.

Hasonló szerentséje vala Gr. *Keglevits* Generál Májornak *Herlsheim* mellett a' *Rajna* vize partján.

A' *Kurzenhauseni* tetőkön ide 's tova bollyongó Frantzia vadász katonák ellen 2 tüzg Székely huszárokat, égyy osztály vasast, és egy lovas ágyút küldött B. *Splényi* F. M. Lájtinánt. Mind ezekre, mind B. *Kospothra* keményen tüzeltek a' tetőkön lévő Frantziák, de minden haszon nélkül, 5 emberünknel többet meg nem tudtak sebesíteni. A' lé következett éjtzaka vetett a' tsatazásnaak véget.

Novemb. 27-dik napján tett jelentésében azt írja Gróf *Wurmser*, hogy azon, és az azt meg előzőtt napokon egész erővel meg támadták a' Frantziák *Reishofen*, *Mersweiler*, és *Schweighausen* mellett állott seregeinket; az elsőt *Hocze* G. Májor; a' másodikat Gr. *Klenau* Oberstlájtinánt, a' harmadikat Császár dragonyos regimentéből való Gr. *Klenau* Oberstlájtinánt védelmezték, és e' két utólsóbb égyynéhány száz Frantziát le vágott, 's 65 el fogott. A' *Mack* vasas regimentének vitézei *Buray* Frantzia Generált öszve vagdalták.

Lássuk továbbá minémű hadi történeteknek jelentésével kedveskedett leg közelebb *Koburg* hertzeg a' Fels. hadi Cancelláriának. Novemb. 19-dik napján 4000 gyalog, és 1200 lovas Frantzia támadta meg, a' *Treviri* választó Fejedelemségben *Lébach* mellett állott Gr. *Merkandin* Gen. Mijott, és vissza is nyomta *Bettingig* mind ötöt, mind a' *Wurmser* hufzár regimentének fő Strázsa mesterét *Vogelt*.

A' melly *Poperingi* történetet egy két szóval említett minap *Koburg* hertzeg, most már hosszasán és környülállásosan le írja. Az ott tanызott Frantziák ellen *Stúrt* regimentéből való *Salis* Obester küldetett, a' ki a' reá bízott dolognak szerentsés végbe vitele végett, 3 colonnera olzította fel a' reá bízott Cs. K. seregeket. Az elsőt *Kubenitz* kapitányra, a' másikat a' *Hassiai* karabélyos regimentek kapitányára *Steinra*, a' harmadikat *Nünners* *Hassiai* kapitányra bízta, 's mindeniknek külön külön utat mutatott a' *Pomerin*gbe való menetelre. — A' parantsolat szerént még a' nap fel jövele előtt a' Frantziák által bé vágatott erdőhöz érkezvén az említett colonnek, mivel semmi ellentállásra nem találtak, a' velek lévő parasztok által széllyel hányatták a' le vágatott fákat, és minekelötte észre vette vólna őket az ellenség, egyg. ágyú golyóbisnira értek a' Frantzia sántzokhoz, és minthogy egymásután három oldalról ütötenek az ellenségre, éggyszeribe zürzavarba hozták őket, a' kik kevés ellent állások után oda hagyván sántzaikat, a' ki merre futhatott futott, 's mentette életét a' haláltól. Eggy része az el futott ellenségnek *Pomerin*gbe vette magát, 's a' házaknak ablakaiból lövöldözött vitézeinkre. El is vették méltó jutalmokat, mivel a' városnak piatzán, és úttzán 40, a' házakban pedig 80 ember aprítatott le közzülök. Az el fogattak közt, kiknek számok 50-re megyen, 1 kapitány, és 5 hadnagy völt. A' Cs. K. vitézek közzül 5 vezette el életét, 's 16 sebesitetett meg. E' történetben mutatott hadi

lentomáért felettébb ditsértetik az Odonell szabad seregének kapitánya *Rubenitz*.

Béts.

Múlt vasárnap tartatott az udvari templomban az arany gyapjas vitézi rendnek szokott inepje, mellyen mind ő Felsége a' Császár, mint annak nagy mestere, mind az itten lakó arany gyapjas vitézek, a' rendnek szokott köntösében jelen vóltanak. A' *Bétsi* Érsek *Migazzi* Presbyter Kárdinál szolgáltatót sz. misét, Az áhétatoságnak el végeztetése után vissza tért ő Felsége a' vele lévő fő hertzegekkel, és az arany gyapjas vitézekkel égyütt a' királyi várba, és a' szokás szerént maga ő Felsége egy királyi trónus alatt, az arany vitézek pedig különös asztalon távolkább ebédlettenek a' nagy palotában. A' Császárné ő Felsége, és a' fő hertzeg affzonyok, a' galleriáról, az az, a' palotában lévő belső folyosóról nézték ezt a' pompás ebédet, és az annak szemlélésére fel gyülekezett uraságot, Ezen arany gyapjas vitézi rendel tisztelte meg ő Császári Felsége múlt hónapnak 17-dik napján, a' mostan uralkodó *Württemberg-Stuttgardi* hertzeget, *Lajos Eugént*, 's annak izimerét által is küldötte az itten lévő *Württembergi* követnek, Báró *Ballernek*.

A' Felséges Császárné *Mária Terésia*, naponként mind több több próbáit adja emberi érzékenységének, 's keresztény felebaráti szeretetének. Minap, a' mint jelentettük, az ide való közönséges ispotályban fekvő betegeket örvendeztette meg kégyelmes jelen létele által; múlt szombaton pedig a' *Jósef* nevet viselő Chirurgicalis Académiának vaia szerentséje uralkodó kégyes affzonyának szemlélésére. Generál chirurgus, és udvari tanácsos *Branbilla* úr, és a' nevezett Académiának közönséges tanítói kísérték ő Felségét égyik szobából a' másikba. Tsudálkozással szemlélte Fe-

jedelmi afzfzonyunk az ezen Academiában lévő *anatomicum praeparatumokat*, az az, az emberi testnek minden fel bontzoltatott tagjait, és részszekeit, nemcsak természetesen, hanem mesterségesen is majmoztatva. Egész Európában nintsen ehez hasonló kamara, a' mellyben az ember testének minden tagjai, és portzikai, olly mesterségesen vagynak viafzból ki készitve, hogy a' ki nem tudja, valóságos testnek lenni gondolylia azokat. Eggy *Vénus*, a' leg szebb fejer viafzból ki készitve, veres bársonyon fekve, és pupján alól tzombja közepéig, zöld selyem tafotával bé fedezve tartatik egy üveg ládában, mellynek az érzékenységnél, és szólló nyelvnel egyéb-héjja nintsen. — — Valamiképen ez, úgy minden bontzó készülemények selyem párnákra helyheztetve tartatnak üveg alatt. — Eggy szóval, a' ki még ezt a' ritkaságot nem látta, semmit sem látott, 's méltó, hogy minden ritkaságoknak szemlélésében gyönyörködő idegen meg tekiutse. Mind ezen természeti készülemények, mind a' nevezett chirurgica Académia, néhai nagy emlékezetű II *Jósef* adakozásának köszönhetik lételeket.

Ezt a' bámúlásra méltó ritkaságoknak tárát Felséges afzfzonyunk is méltónak lenni ítélte a' szemlélésre. De nemcsak ezt, hanem az ahoz ragasztatott beteg katonák számára épitetett ispo-tályt is meg látogatta ő Felsége, tsudálta az abban uralkodó tsinosságot, szép rendet, és a' betegekkel való jó bánást.

Báró *Schwartz*er Vátzi Kánonok, és *Bosoniai* püspök ismét 3 tökéletesen fel készitetett hufzárt ajánlott ő Felsége szolgálattyára, melly hazafiúi buzgóságát tökéletes meg elégedéssel vette Felséges Urunk.

Magyar Ország.

Debretzenből, Novembernek 13 dikán.

Kedves Úr!

Közelebb való újságaiban igen érzékenyen előadta az Úr a' Frantzia népnek azt a' goroltságát, melly szerént ő reá mert arra menni, hogy jó királya után, leg jobb királynéját is az ő dühösségének fel áldozza. Minden érzékeny szívek a' leg nagyobb boszkonkodások, és könnyvezések közt vették ezen leg gyászosabb hirt. Nékem egy barátom, a' ki velem égyütt az Úr újságainak olvasója, az nap, mellyen az Úr ezen szomorú gyászt ki hirdette, eggynehány szomorú verseket íra. — Ezeket kívántam az úrral közleni, 's ajánlani a' Magyar versekben gyönyörködő, 's ezen a' szomorú történeten meg indúlt szíveknek.

Tsak gyilkoly már mindent Te a' *Márpésia*
 Kemény értzeihez hasonló Frantzia!
 Ölly mindent rakásra; szép az ha fegyvered
 Az *ártatlanságban* markolatig vered.
 Ölly, illik ez hozzád, e' leg szebb tizimered,
 Ha a' *Gvillotiné*t vérrel bé kevered.
 Ölly, szép az, ha a' vért szomjuzó pallosod,
 Az ártatlanoknak vérében meg mosod.
 Ölly, és az igazat 's a' vétkest ne nézzed,
 Mindenik vérevel kardod hűvejezzed.
 Ölly, és gyönyörködjél, ha a' vér bársonnya.
 A' hóhér pallosát pirossal bé vonnya.
 'S leg jobb királyodnak vérétől részegült,
 Kardod királynédban melegítsd, ha meg hült.
 Ah! leg irtóztatóbb dühösségű Nemzet!
 Hozzád hasonlót még a' világ nem nemzett.
 Hát *hűségéért* ez *Lajosnak* a' bére?
 Hogy jobbágyi által omoljon ki vére?
 Hát azért, hogy *Lajos* vólt a' népnek atya?
 Lessz a' *gvillotiné* gyászos áldozattya?

Hát hogy jobbágyinak vólt leg jobb baráttya,
Feszítsd meg, feszítsd meg, népe azt kialtya?
 Szerencsédén Felség! ki azért meg halál,
 Hogy gyilkos népedhez mig éltél jó valál.
 Bóldogtalan király! kit az kárhoztatott,
 Hogy népéhez mindég jó szívet mutatott.
 Ki mivel bóldoggá jobbágyait tette,
 A' leg irtóztatóbb haláit érdemlette.
 Kit rossz népe azért halálra ítéle,
 Hogy e' leg jobb király mindég jól tett véle.
 Irtóztató véték! -- -- -- De jaj! ez a' fene
 Dühösségü nemzet még többre is mene.
 Rettegek mondani --- Oh nagy bűn! --- oh e' nagy
 Istentelenségre a' vér benzem meg fagy. ---
 Eggy leg jobb királynét ölt meg a' Frantzia,
 Az a' dühösségnek első szülött fia.
 Olly Felséget, kinek imádván virtussát,
 Önként néki adta páltzáját 's tronussát.
Mária Antonia -- keserves nevezet -- --
 Kinek tigris szívü néped nem kedvezett.
 A' kinek ártatlan vérével *Párisnak*,
 Atkozott porai méltatlanúl biznak.
 Királyné vala ez, 's felséges személye,
 Azt érdemlette hogy népe ötet féllye.
 Ertz hertzeg affzony vólt, 's a' *Nagy Máriának*
 Tartatott kedvesebb 's leg szebb leányának.
 Az *Ártatlanságnak* vólt eleven képe,
 A' *Virtus* ment vele akármerre lépe.
 A' *szánakozás* és ennek testvér nényye,
 A' *szeretet* nálla lakott, 's fő törvényye.
 A' vólt, ha másokkal a' vele született
 Felséges indulat szerént jól tehetett.
 Tudta, hogy leg szebb kö. az a' koronában,
 Ha a' *Kegyelmesség* lakik udvarában.
 Azért jobbágyain szüntelen könyörült,
 'S ha velek nagy lelke jól tett, annak örült.
 Tudjátok ezt oh Ti! tudjátok magatok,
 Kik ez ártatlanra halált mondottatok.
 Tudják jobbágyinak hiv köny- hűllatási,
 Tudják sok bús szívnek néma zokogási.
 Söt tudják mindének, 's arról meg győzettek,
 Hogy illy jó királynét ök nem érdemlettek:

Mindazáltal ennek a' leg jobb Anyának,
 Fejére siri halált kiáltának. - - -
 Háládatlan Páris! ugyan hogy nézhetted?
 Hogy édes anyádat meg ölik előtted?
 Hát jéggé vált szived meg nem olvashatta?
 Mikor te előtted könyveit tsorgatta.
 Hát könyörgésére, mellyel meg keresett,
 A' kőnél keményebb szived meg nem esett?
 Hát olly kegyetlenség vad szivedben fér bé,
 Hogy meg nézhedd miként úsz Anyád a' vérbe?
 Hát eggy nézésére dűsö személlýének,
 Nem lagy meg lév dűhe lakosid szivének?
 Nagy tsuda! - de mit is vársz a' Frantziától?
 Ettól a' Furiák olsmány fajzattyától?
 Nints, oh nints semmi jó az ollyan nemzetben,
 Hol az *Igazság*, 's a' *Törvény* nints életben.
 Hol a' *Virtus* Lajos halálától fogva,
 Eggy leg méjjebb tömlőtz fenekén nyög fogva.
 A' *Bűn* pedig lévén koronázott fővel,
 Parantsol mindenütt királyi erővel.
 'S ülvén maga elöl *Barrere* képében,
 Ama vérrel hizott nemzet gyűlésében.
 Ugy igazgat mindent Frantzia Országon,
 Hogy a' *Bűn* erőt vett az *Ártatlanságon*.
 Igazságos Isten! a' ki mind ezeket
 Láttad, 's meg büntetted a' kisebb vétkeket.
 Tölled mind ezekért e' felséges vérnek,
 Ártatlan tsepjei bosszúállást kérnek.
 No hát e' népnek, melly a' bünt, 's vért így iszza,
 Igazságod szeréut mind ezt fizessd vissza.

* * *

Eggy fél drkos Töladalékkal éggýütt.

Doct. Decsy Sámuel.